

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM

„Oktatás és Társadalom”

Neveléstudományi Doktori Iskola

**A MINDENKI MÁSKÉPP INTELLIGENS (MIMI) ÓVODAI
NEVELÉSI MÓDSZER BEVEZETÉSÉNEK LEHETŐSÉGE**

Schmidt Barbara

Témavezető:

Dr. habil. Dezső Renáta Anna, PhD

2022

tézisfüzet

BEVEZETÉS

A gyermekek intézményi nevelésének, oktatásának – a jelenleg hatályos 2011. évi CXCV. törvény értelmében kötelező – első, leghangsúlyosabb és legmeghatározóbb helyszíne az óvodai nevelés. A köznevelési színtéren töltött óvodapedagógusi gyakorlatom ösztönzött arra, hogy ezt a területet vizsgáljam, értelmezzem, elemezzem és tevőlegesen is hozzájáruljak a minél tökéletesebb óvodai nevelési folyamat megvalósításához.

A tágabb kutatási témához való kapcsolódásom 2014-re tehető, amikor a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar neveléstudomány szakos mesterképzésének másodéves hallgatója lettem, tanterv és programfejlesztő szakirányon. Ebben az évben csatlakoztam ahhoz a Dezső Renáta Anna által végzett vonatkozó regisztrált kutatás mentorált csapathoz, amely a „Plurális intelligenciakoncepciók neveléstudományi relevanciáit” fókuszálta¹ (DEZSŐ 2015a). A folyamat során gyűjtött tapasztalatok és tanulmányok inspiráltak egy a – Dezső Renáta Anna által témavezetett – önálló kutatás megvalósításához, amely során a Montessori (MONTESSORI 1930) szellemében történő óvodai nevelés, valamint a többszörös intelligenciák koncepció (GARDNER 1983, 1996, DEZSŐ 2011) komparatív szemléletmódú megközelítésének vizsgálatát végeztem. Az „Egy plurális intelligencia koncepció és a Montessori pedagógia komparatív megközelítése” című pályamunka a XXXII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia, Tanulás- és Tanításmódszertani – Tudástechnológiai szekciójának, Kisgyermeknevelés- és Óvodapedagógia tagozatán első helyezést ért el (SÁNDOR-SCHMIDT 2015). A többszörös intelligenciák koncepció hazai és kárpát-medencei óvodai nevelés keretei között történő gyakorlati megvalósításának gondolata 2015-ben fogalmazódott meg bennem, mely kutatási témával felvételt nyertem a Pécsi Tudományegyetem „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskolájába, tovább folytatva kutatásomat. Az értekezésben szereplő kutatási folyamatokat nagyban meghatározták a doktori tanulmányok során szerzett tapasztalatok és tanulmányi ösztöndíjak, melyek során számos terepmunkát végezhettem a Kárpát-medence magyar ajkú közösségeiben.²

¹<https://pluralinteledu.wordpress.com/> (2022.05.19.)

²2019. Campus Mundi ösztöndíj – Selye János Egyetem – Neveléstudományi Kar, Révkomárom

2018/2019 – Campus Mundi ösztöndíj - Josip Juraj Strossmayer Egyetem, Eszék

2016. ERASMUS+ Nemzetközi Kreditmobilitási Pályázat II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

2016. július 4 – CEEPUS Freemover – UNESCO Nyári Egyetem, (Lengyelország, Varsó) 2016. szept. 15-24

A kutatás nevelésszociológiai relevanciáját tekintve a lannerti triász (LANNERT 2004) három markerével azonosulok szemléletemben. Az első az *oktatás hatékonysági fokának a növelése*, a második irányvonal a *pedagógus hatékonyságának, valamint a pedagógia hatékonyságának növelése*, beleértve a pedagógus *eredményességét* biztosító jellemző feltételek feltárását, az alapvető személyiségvonásokat, képességeket, illetve más ezt kiegészítő pedagógus képességeket, az eredményességet befolyásoló tudást, ideértve a gyakorlati készségeket, a pedagógiai gondolkodás, a pedagógiai döntések jellemzőinek, sajátosságainak feltárását, valamint a reflektivitás jelentőségét is. A harmadik irányvonal *a méltányosság növelésének* kérdésköre (LANNERT 2004).

A hazai óvodai nevelés során alkalmazott nevelési módszerek, helyi óvodai nevelési programok meghatározó része a deficit paradigmára alapozó (DEZSŐ 2015a, ARMSTRONG 2009), valamint a szingularista intelligencia megközelítést valló (DEZSŐ 2021) mérési és értékelési anyagokat alkalmazza, amellyel nem feltétlenül határozhatóak meg pontosan a gyermekekben rejlő lehetőségek, készségek és képességek. A posztmodernkori elvárások olyan kívánalmakat támasztanak, amelyek értelmében elkerülhetetlen a jövő nemzedék potenciáljának széles körű feltárása és erősítése. Az általam vizsgált módszer segítségével (MIMI) a gyermekek intelligenciájának egy diverzifikáltabb skálája tárható fel, amely eredményezheti a lehetőségek bővítését, valamint a rejtett képességek, készségek feltárását. A MIMI módszer által a gyermekek intelligenciáiknak megfelelő növekedési szemléletmódú (DEZSŐ 2015a, ARMSTRONG 2009) célzott, a képességeiket és készségeiket, intelligenciáikat mozgósító nevelési környezetben részesülhetnek. A hazai óvodai nevelés területén eddig nem alkalmazott módszer bevezetésében, bevalás vizsgálatának előkészítésében definiálható kutatás nóvum értéke.

A kutatási a többszörös intelligenciák koncepción, valamint a Nem- Egyetemes elméleten alapuló Project Spectrum módszer (GARDNER – FELDMAN - KRECHEVSKY 1998) önálló adaptációjának vizsgálata, amely a Mindenki Másképp Intelligens nevet kapta. A kutatás elsődleges célja a módszertan bevalásának vizsgálata, amelyet a gyermekek szemszögéből közelíték meg. A kutatási téma aktualitását a tanítási paradigmából a tanulási paradigmába való átlépés határozza meg. A Mindenki Másképp Intelligens módszertan magában hordozza a növekedési paradigma jegyeit, a terápiás jellegű

fejlesztéssel, ezzel teljes mértékben kizárja a deficit paradigma alapelveit. Ezen elvek figyelembevételével megfelel az aktualitás kritériumának.

A kutatási céloom bemutatni, hogy a Mindenki Másképp Intelligens módszer alkalmazása során végzett beválás-vizsgálat alátámasztja az alkalmazhatóság érvényességét, valamint a módszertanhoz kapcsolódó tevékenységek, játékeszközök validálását. A módszerben rejlő lehetőség feltárása, az egyéni képességek, az egyéni és csoportos intelligenciaprofilok (GARDNER 1993) feltérképezését a hazai óvodai nevelésben megvalósítható alkalmazásának vizsgálatát jelölik. Szándékom, hogy rávilágítsak, ez a szemléletmód pozitív irányba terelheti a gyermekek megismerését, intelligenciaprofiljuk leírását. Új utat teremthet a gyermeki személyiségének kibontakoztatásában, még teljesebbé teheti a róluk és képességeikről alkotott képet.

A multimethodológiai kutatásban, vegyes módszertant alkalmazok, ezzel is egyfajta módszertani pluralizmust megvalósítva. Egyaránt alkalmazok kvalitatív és kvantitatív (kombinált) módszereket. A vizsgálat során a meglévő videóanyagok kerülnek elemzésre. A multikódolt adatok vizsgálatát számítógépes program segítségével végzem (Atlas.Ti®). A kódolás során elsősorban a gyermekek érzelmi megnyilvánulásaira összpontosítok, így képezem a kódokat is. A kapott eredményeket több szempontból is feldolgozom. A kvantitatív vizsgálat során a meglévő kódokat felhő megjelenítésben (cloud view), valamint diagramon ábrázolom, ezzel prezentálva a megjelenő kódok gyakoriságát. A kódtérképen szerepelnek az egyes kódok kapcsolódási pontjai, az összefüggések vizsgálat eredménye. A dinamikus diagram megjelenítésen vizuálisan érzékelhetővé válik a gyermekek érzelmeinek változásai a tevékenységek során. A kapott eredmények csoportosítása és elemzése után megfigyelhetővé válik az érzelmek negatív, vagy pozitív túlsúlya, mely ez esetben megadja a választ a beválás-vizsgálatra. Az érzelmek csoportosításánál a Plutchik által alkotott alapérzelmek elméletét és a hozzá tartozó érzelemkerék besorolást alkalmazom (PLUTCHIK1980). A kvantitatív eredmények, csak a kvalitatív eredményekkel együtt értelmezhetőek. A kódok validálását, az intrakódolás folyamata adja.

A kutatás elméleti és gyakorlati keretei

A kutatási folyamat egy amerikai kutatócsoport „Project Zero” által kidolgozott, Projekt Spektrum elnevezésű módszerre épül, mely a MIMI (Mindenki Másképp Intelligens) nevet

viseli. Az adaptációs folyamat a Kárpát-medence különböző helyszínein végeztem, valamint a kutatásban résztvevő gyermekek, pedagógusok és óvodapedagógus hallgatók intelligencia profiljait vizsgáltam.

Elsődleges célom feltárni a módszer hazai óvodai nevelésben való megvalósításának lehetőségeit. Az MIMI megközelítés lehetővé teszi, hogy megfigyeljük a gyermekek intelligenciájának különböző típusait. Doktori kutatásom során a játékokat, tevékenységeket vizsgálom, elemzem a bevezethetőség lehetőségeit, a módszerhez tartozó mérés és értékelésre alkalmazható anyagokat, az értékelési szempontokat, megfigyelési lapokat, összefoglaló lapokat és profilokat.

A módszertanhoz tartozó tevékenységek, valamint az azokhoz kapcsolódó intelligenciák (GARDNER 1983; GARDNER – FELDMAN - KRECHEVSKY 1998) az alábbiaként reprezentálódnak.

1. Logikai-matematikai intelligencia – Dinoszaurusz játék, Buszjáték
2. Természeti intelligencia – Kincskereső játék, „Úszik vagy süllyed” tevékenység
3. Zenei intelligencia – Zenei produkció mérése, Zenei percepció mérése
4. Vizuális intelligencia – Művészeti portfóliók vizsgálata
5. Testi-mozgásos intelligencia – Kreatív mozgás, atlétikai mozgások mérése
6. Interperszonális és intraperszonális intelligencia – Csoportmodell tevékenység, Egyenrangú interakciót vizsgáló tevékenység
7. Verbális intelligencia – „Storyboard” tevékenység, Riporter játék

A kutatási során, több helyszínen is végeztem vizsgálatokat a Kárpát-medence különböző, releváns területein. Az alábbiakban összegezve felsorolom, mely helyszínek tartoztak közvetlenül a kutatáshoz.

- *Magyarország*
 - Pécsi Tudományegyetem,
 - Pécsi Református Kollégium Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda
- *Ukrajna*
 - Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Intézet
 - Beregszászi 18. számú óvoda
- *Horvátország*


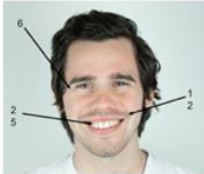



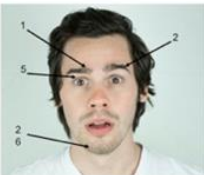

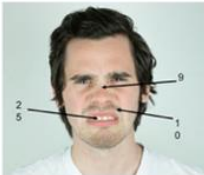
- Josip Juraj Strossmayer Eszéki Egyetem
- Szlovákia
 - Selye János Egyetem,
 - Bóbita Óvoda, Komárom

Kutatásmódszertan

A feltárás kvalitatív és kvantitatív kutatási eljárásokat is magában foglal. A kvantitatív megközelítés szempontjából 72 óvodapedagógus intelligenciaprofílt, 51 horvátországi és 21 ukrainai egyéni profílt vizsgáltam. A kvalitatív vizsgálat során pedig 25 videoanyag, számítógéppel asszisztált multikódolt adatelemzését végeztem.

Kvalitatív kutatás

A kényelmi célzott-rétegzett kvalitatív mintavételi eljárás megvalósításában az hozzáférhetőség eleme játszott meghatározó szerepet. A mintavételi stratégiát nagyban befolyásolta a kutatási helyszínek, a fogadó intézmények elérhetőségének kérdése. A multikódolt adatokat számítógépes programmal vizsgáltam az ATLAS.ti program segítségével. A kódolásnál elsősorban a gyerekek érzelmi megnyilvánulásaira koncentráltam. A FACS (Facial Action Coding System – Arcműveleti kódrendszer) használata során az alapvető érzelmek egységeinek komponenseit figyeltem meg.

				<p>Akcióegységek (AU)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Homlok emelése 2. A szemöldöke leeresztése 3. Felsőajak emelése 4. Szemközép emelés 5. Szemfedél ereszkedése 6. Az ajkak egymás felé mutatnak 7. Orr-ránc 8. A felsőajak emelése 9. Ormyreg mélyítése 10. Ajak sarok lehúzása 11. Éles ajakhúzás 12. Gödrök megjelenése 13. Ajak sarok leszorítás 14. Alsó ajak leszorítása 15. Álla emelése 16. Ajakszűkítés 17. Nyelvi mutatása 18. Ajakhúzás 19. Nyakhúzás 20. Ajakszélesítés 21. Ajakfeszítés 22. Ajakprés 23. Az ajkak rész mutatása 24. Állkapocs csepp
Semleges	Öröm	Félelem	Szomorúság	
				
Megvetés	Meglepettség	Düh	Undor	

Példa az alapvető akcióegységek megfigyelésére (Készült Jordan Lansley, The Emotional Intelligence Academy - <https://www.eiagroup.com/knowledge/facial-expressions/>

2020.02.21 - alapján)

Kódolás és intrakódolás

Az induktív kódolási folyamat során a vizsgált anyagok (esetünkben a videóanyagok) bizonyos meghatározó elemeit kódokkal láttam el. Az eljárás során a gyermekek tevékenységre adott érzelmi reakciói képezték magukat a kódokat. A kódolás szempontrendszerét alább részletesen kifejtem. A kódolás két egymásra épülő szinten reprezentálódik. Az első szinten a gyermekek érzelmei, azok nevével szerepelnek, míg ezt követően a kódolási folyamat koncentráltabb megjelenése és egyértelműsítése érdekében az érzelmeket emotikódokhoz kapcsoltam. Annak érdekében, hogy a kódolási folyamat validdá váljon, megbízhatósági mutatója kielégítő legyen, intrakódolást végeztem. A kódolás és intrakódolás ugyanazon logikai elv és szisztéma alapján zajlottak. Az eljárás során két különböző időpontban kódoltam az egyes videókat. A kódolás és intrakódolás átlagosan 3 hónap különbséggel zajlott, így kizárva az „emlékezetből történő” kódolást. Természetesen voltak momentumok, amelyeket ismerősen hatottak, vagy tökéletesen felidézhetőek voltak, azonban ezek csekély számban jelentek meg. A kapott eredmények biztosították a végső kódokat. A Dafinau – Lungu féle klasszikus számítási képlet az intra- és interkódolás során alkalmazható eljárás, amely segítségével a személyi trianguláció elvárásainak kívánok eleget tenni. Amennyiben számítógéppel asszisztált kvalitatív kutatást végzünk, a kódok megbízhatósági mutatói szintén az alábbi eljárással számíthatók ki. A kódolás megbízhatósági mutatója: K_m , további jelölések: azonos szituációk száma: n ; az első kódoló, vagy ugyanazon kódoló először kapott kódjainak száma: i ; a második kódoló, vagy ugyanazon kódoló másodjára kapott kódjainak száma: j .

Az egyes elemek ismertetése után az alábbi képlettel számolható ki a kódok megbízhatósági mutatója, amely elengedhetetlen a validáláshoz (SÁNTHA 2012).

$$K_m = \frac{n \cdot 2}{i + j}$$

Műszaki információk

A videónkénti átlagos kódolási idő másfél órát vett igénybe, a teljes kódolási idő pedig 38 óra volt (az intrakódolási folyamattal együtt a teljes folyamat körülbelül 76 órát vett igénybe). A felhasznált kódkészlet összesen 32 kódból állt. A kódolási folyamat során a

kódolási folyamat 679 alkalommal történt. A kód átlagos mennyisége 38 kód/videó volt. Az összes videóhoz tartozó jegyzetek száma összesen 43.

Profilok

Fontos kérdés volt a kutatás során a gyakorló pedagógusok és a pedagógusjelöltek többszörös intelligencia profiljainak vizsgálata. Ezzel a lépéssel elősegíthető, hogy a pedagógusok közelebbről is megismerjék a MIMI módszert, valamint saját intelligencia profiljukat és az abban rejlő lehetőségeket.

A hazai óvodapedagógus képzésen túl a részkutatásokat a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem; az eszéki Josip Juraj Strossmayer Egyetem, valamint a komárnói Selye János Egyetem hallgatói között végeztem. A hallgatók 2016-ban, 2018-ban és 2019-ben töltötték ki a kérdőíveket (n = 233). A kérdőív a többszörös intelligenciák profilfeltárást célzó kérdőív, melynek alapja egy ötpontos Likert-skála önértékelő kérdőív (MIPQ III, IV TIRRI - KOMULAINEN 2002; TIRRI – NOKELAINEN - UBANI, 2006; TIRRI - NOKELAINEN, 2007).

A kérdőív egy már korábban született, hasonló célra szolgáló sorozat elméleti kereteire épült (DEZSŐ 2014). A minta nagysága (n = 233), amely az alábbiak szerint oszlik meg: a hazai felsőoktatásban részt vevő óvodapedagógus hallgatók (n = 83), Babeş–Bolyai Tudományegyetem hallgatói (n = 38), a Josip Juraj Strossmayer Egyetem hallgatói (n=56), Selye János Egyetem hallgatói (n=56). Életkorukra vonatkozóan nem történt adatfelvétel. A kapott információink részlegesek lesznek a teljes alapsokaságról, azonban a csoportok profiljainak, illetve a teljes profil elemzése hozzájárulhat egy jövőbeli célzott reprezentatív kutatáshoz.

A kutatás kérdései

A kutatás során négy főkérdésre és kilenc további alkérdésre keresem a választ:

1. Alkalmazható-e a Project Spectrum módszeren alapuló önálló adaptáció, a Mindenki Másképp Intelligens módszer magyar ajkú (hazai és kárpát-medencei) óvodai nevelésben?

1.1. Amennyiben igen, hogyan történhet az alkalmazás?

1.2. Amennyiben nem, miért?

2. Növeli-e a koncepció alkalmazása az óvodai nevelés eredményességét?

2.1. Amennyiben igen, hogyan növeli a koncepció az óvodai nevelés eredményességét?

2.2. Amennyiben nem, miért?

2.3. Melyek az eredményességet befolyásoló tényezők?

3. Növelhető-e a méltányosság a koncepció alkalmazása által?

3.1. Amennyiben igen, hogyan?

3.2. Amennyiben nem, miért?

4. Növelhető-e az esélyegyenlőség a koncepció alkalmazása során?

4.1. Amennyiben igen, hogyan?

4.2. Amennyiben nem, miért?

EREDMÉNYEK, KONKLÚZIÓ

A fő kutatás, a pilot kutatás és a bevezető kutatások, bár más-más szempontból, a Mindenki Másképp Intelligens óvodai nevelési módszer, valamint a többszörös intelligenciák koncepció óvodai nevelésben betöltött szerepét és annak alkalmazhatóságát támasztották alá. A fő kutatás egyértelműen a bevezethetőséget tárgyalja, a bevezető kutatás rávilágít az óvodapedagógusok körében alkalmazható többszörös intelligenciák profilból nyerhető előnyökre. A kérdőív segítségével lehetőség nyílik – az alapvető önismeret és reflexiós készség fejlesztésén túl - a pedagógusok körében a koncepciót bemutatni, az erre alapozott nevelési módszert megismertetni. A pilot kutatás rávilágított többek között arra, hogy mely tevékenységek azok, amelyeket az óvodapedagógusok fontosnak, kiemeltnek tartanak, illetve hogy mely tényezők azok, amelyek véleményük szerint elengedhetetlenek egy jó játékhoz. A pilot kutatás során vált egyértelművé, hogy bár fontos tényező a pedagógusok szemszögéből vizsgálni egy-egy tevékenység minőségét, azonban a gyermekek szempontjából ez elengedhetetlen feltétel. A kutatási eredmények egymást megerősítve adják az értekezés fő kérdésére a választ.

A KUTATÁS SORÁN ELÉRT EREDMÉNYEK

Az értekezés előfeltevése, kutatói kérdésre adott válasz, mely szerint a Mindenki Másképp Intelligens óvodai nevelési módszer alkalmazható a hazai óvodai nevelésben, a gyermekek

körében végzett befogadás vizsgálattal alátámasztható, bizonyítást nyert. A módszerhez tartozó tevékenységek a gyermekek körében pozitív fogadtatásra leltek, életkori sajátosságaiknak megfelelnek, tervezett és spontán tevékenységek során egyaránt használták, alkalmazták az eszközöket. A fő kutatás eredményeiből egyértelműen kiderült, hogy a játékok segítségével az óvodás korú gyermekek többszörös intelligenciájához kapcsolódó területek és a hozzájuk tartozó játékok a gyermekek képességeit, készségeit, intelligenciáit mozgósítják, a bennük rejlő potenciált feltárják.

1. Elmondható, hogy a végzett kutatás a kapott eredmények fényében produktívnak bizonyult. Beigazolódott, hogy a választott módszer megfelelő a gyermekek érzelmi megnyilvánulásának feltérképezésére, elemzésére. A feltárt eredmények pedig alátámasztották, hogy a jelen kutatásban résztvevő gyermekek körében a választott tevékenység minden esetben pozitív érzelmi elmozdulást eredményezett, a játék bevált a gyermekek körében. Bizonyítást nyert továbbá, hogy a Mindenki Másképp Intelligens óvodai nevelési módszer, illetve annak tevékenységei – a megfelelő elemek és feltételek módosításával, az eszközök előállítását követően – alkalmazhatóak a hazai, illetve a Kárpát-medencében vizsgált helyszíneken megvalósított óvodai nevelésben - az önálló adaptáció sikeresnek bizonyult. A vizsgálat során a személyi triangulációt követően a kapott eredmények alátámasztják az alkalmazhatóság folyamatát.

1.1. Az óvodai nevelés tevékenységeibe könnyedén bevezethetőek a MIMI módszerhez tartozó játékok/módszerek, azonban a módszertan eltér az általános hazai megközelítéstől.

1.2. Az 1., illetve az 1.1. kérdésre adott válaszok értelmében a módszer alkalmazásának lehetősége bebizonyosodott, így az 1.2. pontban megfogalmazott kérdés nem tekinthető relevánsnak.

2. A kérdésre adott válaszok tekintetében elmondható, hogy az óvodai nevelés eredményességét növelheti a módszerben rejlő sokszínű potenciálok feltárásából adódó lehetőségek kihasználása, a gyermekekben rejlő erősségek megismerése és mozgósítása, amely által a nevelés eredményessége is kivitelezhető. A pedagógusok nevelési eredményességének növelése, a kísérleti kutatásban kapott eredmények fényében számos ponton nyújt segítséget, melyek pontos leírása a 2.1. válaszban szerepel.

2.1. Az alkérdésre adott válaszok tekintetében elmondható, hogy a pedagógus kollégáik képességeinek, készségeinek és intelligenciájának feltérképezése által elősegítheti az

önreflexív folyamatok reális megvalósítását. A tervezés egy új szempontú megközelítésével találkozhatnak, továbbá kielégíthetik azon szakmai-módszertani kíváncsiságukat, hogy egy, a gyermekek sokoldalú megismerésére szolgáló koncepciót megismerhessenek. Minden gyermekben meg kell ragadni, fel kell tárni azokat a rejtett egyéni lehetőségeket, tehetséget, amelyek által képességeik hatékony mozgósítása megvalósulhat.

2.2. Az 2., illetve az 2.1. kérdésre adott válaszok értelmében a pedagógusok nevelési eredményességének növelése bebizonyosodott, így az 2.2. pontban megfogalmazott kérdés nem tekinthető relevánsnak.

2.3. Az eredményességet befolyásoló tényezők vizsgálatakor elsősorban az adott országok pedagógiai alapprogramjainak vizsgálata, valamint a SWOT kutatás célozta. Itt elsősorban a szubjektív és objektív elemek komparatív szemléletmódú megközelítését helyeztem a középpontba, melyek befolyásoló tényezőként hathatnak eredményesség megvalósításakor.

3. Ezen a ponton a méltányosság kérdéskörei kapcsolódnak, a gyermek minél teljesebb megismerése által, szélesebb körű lehetőséget biztosíthatunk a képességeik, készségeik, intelligenciáik kibontakoztatásához.

3.1. A méltányosság tekintetében elmondható, hogy a gyermekek egyéniségére fókuszáló módszer az egyén egyedi, csak rá jellemző képességeire, készségeire, intelligenciájának mozgósítására fókuszál, amely által méltányosságot biztosít a gyermek számára, személyisége minél teljesebb kibontakoztatására. Érvényesíti a méltányosság azon értelmezését, mely értelmében a módszerrel azonos hozzáférést teremtünk az oktatási szolgáltatásokhoz, mindene gyermek számára (LANNERT 2015).

3.2. Az 3., illetve az 3.1. kérdésre adott válaszok értelmében a méltányosság megvalósulása bebizonyosodott, így az 3.2. pontban megfogalmazott kérdés nem tekinthető relevánsnak.

4. A gyermekek megismerésének tekintetében, a módszer széles spektrumú skálán mozgó lehetőséget biztosít, így a gyermekek esélye ugrásszerűen megnő.

4.1. Az óvodai nevelésben alkalmazott curriculumok és szabványok középpontjában a kiemelt kompetenciák szerepelnek, de mélységeiben nem jelennek meg például az intra- és interperszonális kompetenciák komponensei, amelyek szintén fontos építőelemei a

gyermek teljes személyiségének kibontakoztatásához. A gyermekek egyedisége, képességeik, készségeik, intelligenciájuk diverzitása megkívánja, hogy úgy tekintsünk rájuk, mint egyszeri megismételhetetlen lényekre, akik mindannyian különbözőek, mindannyikhoz más út vezet és mindannyian másképp intelligensek. Ha feltárjuk ezeket a lehetőségeket, biztosítjuk a gyermekek számára, hogy nagyobb eséllyel folytathassák útjukat az oktatásban és a mindennapok terén is.

4.2. Az 4., illetve az 4.1. kérdésre adott válaszok értelmében az esélyegyenlőség növelése megvalósult, így az 4.2. pontban megfogalmazott kérdés nem tekinthető relevánsnak.

A KUTATÁS FOLYTATÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI

Számos továbblépési lehetőség van a kutatás lehetséges folytatását tekintve. A nemzetközi kapcsolatok kiszélesítése és egy átfogóbb kárpát-medencei kutatás lefolytatásába bevonható belgrádi és kolozsvári intézmények további lehetőséget kínálnának a módszer még szélesebb körű terjesztésére, az eszmecserékre, a reflexiók, kritikák megfogalmazására, befogadására és feldolgozására.

A kutatás folytatása, - a már folyamatban lévő - MIMI – Mindenki Másképp Intelligens című módszertani kézikönyv és digitális segédanyag kidolgozása, valamint egy átfogó evaluációs vizsgálat lefolytatása. A kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Pszichológiai és Neveléstudományi Karával, valamint a Belgrádi Egyetem Neveléstudományi Karával történő együttműködés, amely értelmében a korábban elvégzett vizsgálatokat a fent említett helyszíneken is megvalósulnának. A minél szélesebb körben végzett kutatások, még mélyebb beágyazottságot alapozhatnak meg. A neveléstudományon túlmutatóan, a módszert számos alkalommal alkalmaztam a szociális szférában. Az óvodai-iskolai szociális segítő tevékenység, mely a pedagógiai és a szociális szféra keresztmetszetében valósul meg, rendkívül termékeny talajjal szolgált a módszer alkalmazásának. Legyen szó akár a 3-18 éves korig terjedő gyermekek és fiatal felnőttek intelligencia profiljának felképezéséről, a pályaorientációs kérdésekről, a különféle játéktevékenységek bővítéséről, a gyermekek hatékony tanulási stratégiáinak elősegítéséről, a szociális kapcsolatok elmélyítéséről, vagy az adott intelligenciák mozgósításáról.

Irodalom

1. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, 1. melléklet a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelethez Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
2. Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
3. ARMSTRONG, Thomas (2009): *Multiple Intelligences in the Classroom*. Alexandira (VA)
4. DEZSŐ Renáta Anna (2011): „Tudd, hogy mit kell tenned érte, hogy más legyen...” – Közoktatási projektsomag a többszörös intelligenciák elméletének alkalmazásával <http://bit.ly/1rRPdgY>. [2021.08.04.]
5. DEZSŐ Renáta Anna (2012): *Többszörös intelligenciák - utópia a magyar közoktatásban?* In: Bálint Ágnes - Di Blasio Barbara (szerk.): *Az utópia ezer arca*. PTE BTK NTI 208-215. o.
6. DEZSŐ Renáta Anna (szerk.) (2014): *Differenciált tanulás-szervezés a többszörös intelligenciák elméletének alkalmazásával*, PTE BTK NTI
7. DEZSŐ Renáta Anna (2015a): A diverzitás lehetséges elméleti keretei a neveléstudományokban. *Autonómia és Felelősség Neveléstudományi Folyóirat* **1.** 32-44.
8. DEZSŐ Renáta Anna (2015b): Plurális intelligencia-koncepciók, tanulásközpontú pedagógiai megközelítések és az inkluzivitás összefüggései. In: Arató Ferenc – Varga Aranka (szerk.): *Befogadó egyetem: Az akadémiai kiválóság fejlesztése az inklúzió szempontjainak érvényesítésével*. PTE BTK Neveléstudományi Intézet, Pécs 75-88. o.
9. DEZSŐ Renáta Anna (2021): Többszörösen vitatott többszörös intelligenciák *Tudásmenedzsment* 22. évf. **1.** szám 94-110 o. PTE BTK HFMI, Pécs

10. EKMAN Paul, FRIESEN W (1978). *Facial Action Coding System: A Technique for the Measurement of Facial Movement*. Consulting Psychologists Press. Palo Alto
11. EKMAN, Paul (1994): Strong evidence for universals in facial expressions: A reply to Russell's mistaken critique. *Psychological Bulletin*. **115** (2), 268–287
12. EKMAN, Paul – ROSENBERG, Erika L. (2005): *What the Face Reveals: Basic and Applied Studies of Spontaneous Expression Using the Facial Action Coding System (FACS)*. Second Edition Oxford University Press, UK
13. FELDMAN, David Henry (1980): *Beyond Universals in Cognitive Development*. Ablex Publishing, New York
14. GARDNER, Howard (1983): *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. Basic Books, NYC
15. GARDNER, Howard (1993). *Frames of mind*. Basic Books, NY
16. GARDNER, Howard; FELDMAN, David Henry; KECHEVSKY, Mara (1998): *Building on Children's Strengths: The Experience of Project Spectrum* (Project Zero Frameworks for Early Childhood Education, Vol 1, TC Press, US
17. LANNERT Judit (2004): *Hatékonyág, eredményesség, méltányosság Új Pedagógiai Szemle, 2004. 12.* OKI, Budapest <https://epa.oszk.hu/00000/00035/00087/2004-12-ko-Lannert-Hatekonysag.html>
18. MONTESSORI, Maria (1930): *Módszerem kézikönyve*. A „Kisdednevelés” kiadása, Budapest
19. PLUTCHIK, Robert – KELLERMAN, Henry (1980): *Theories of emotion*. Academic Press, NY
20. SÁNDOR-SCHMIDT Barbara (2015): *Egy plurális intelligencia koncepció és a Montessori pedagógia komparatív megközelítése* In: BÖHM Gábor - FEDELES Tamás (2015): *Specimina Operum Iuvenum 3-* Válogatás a PTE BTK XXXII. Országos

Tudományos Diákköri Konferencián (2015) I–III. helyezést elért hallgatóinak pályaműveiből. PTE, Pécs 250-275. o.

21. SÁNTHA Kálmán (2009): *Bevezetés a kvalitatív pedagógia kutatás módszertanába*. Eötvös József Kiadó, Budapest
22. SÁNTHA Kálmán (2013): *Multikódolt adatok kvalitatív elemzése* Eötvös József Kiadó, Budapest
23. SÁNTHA Kálmán (2015): *Trianguláció a pedagógiai kutatásban*. Eötvös József Kiadó, Budapest
24. SÁNTHA Kálmán (2012): Numerikus problémák a kvalitatív megbízhatósági mutatók meghatározásánál. *Iskolakultúra* 2012/3 64.-73.o.
25. TIRRI, Kirsti – NOKELAINEN, Petri, – UBANI, Martin (2006): Conceptual Definition and Empirical Validation of the Spiritual Sensitivity Scale. *Journal of Empirical Theology*, 19. 1., 37-62. o.
26. TIRRI, Kirst – NOKELAINEN, Petri (2008): Identification of multiple intelligences with the Multiple Intelligence Profiling Questionnaire III. *Psychology Science Quarterly*, Volume 50, 2008, 206-221. o.
27. TIRRI, Kirsti – KOMULAINEN, Erikki (2002): *Modeling a self-rated intelligence-profile for virtual university*. In: NIEMI, Hannele – RUOHOTIE, Pekka (Eds.), *Theoretical understandings for learning in virtual university*, Hämeenlinna, 139-168. o.
28. TIRRI, Kirsti – UBANI, Martin (2007): *The differences in the intelligence profiles of Finnish 12-13-year old academically gifted girls and boys*. In TIRRI, Kirsti – UBANI, Martin (Eds.): *Holistic education and Giftedness Yearbook 2007 of the Department of Practical Theology*. Multiprint, Espoo 8-15. o.